

de expressie der kleur. Bij de grooten der zoo laat ontstane Engelsche schilderschool, Gainsborough, Reynolds, Romney is de kleur, hoe verfijnd ook, enkel mooi, van een karakteristiek en vooral een houdingvol, voornaam mooi, maar niet in de eerste plaats expressief, niet dramatisch. Alleen William Blake maakt, in zijn rauwheid, een uitzondering. Zeer opvallend is ook in het

De volgelingen der Oude Hollanders zochten in de eerste plaats toon, de kleur is bij hen ondergeschikt, steunt de expressie niet; het is al veel, als ze die niet verstoort. Constable is colorist, zeer zeker, maar de kleur heeft bij hem een karakteriseerende, een realistische waarde alleen. Turner is fantast, dramaturg, visioenair, profeet, met de kleur, met de kleur alleen. De kleur wordt lang-

BREAKERS ON A FLAT BEACH. (TATE-GALLERY).

werk van den zedenschilder Hogarth, het weinig dramatische van de kleur, die hij slechts schijnt te bezigen ter verduidelijking en verfraaiing, niet als middel van expressie, niet om de pathos van zijn werk te steunen, te dragen. Hetzelfde vindt men in het geaquarelleerde werk van zulke meesters der karakteristiek en dramatiek als Rowlandson en Cruikshank. Men kan bij hen van kleurtjes spreken, méér dan van kleur.

zamerhand het enige wat hij noodig heeft om zijn visie weer te geven, hij speelt er mee of vecht er mee, hij reikt er mee naar het ideaal, en soms, naar het onmogelijke.

Hij heeft ze in zijn sublieme aquarellen van Petworth Castle en omgeving reeds geheel alleen aan het woord gelaten, ze den vorm laten suggereeren, ze allerlei voorwerpen en figuren doen typeeren. Hij heeft de schitterende lyriek van zijn waterverven